

МЕТОДИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ В ВЫСШЕМ УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕНИИ

Резюме

Рассмотрены теоретико-методические аспекты подготовки преподавателя иностранных языков в высшем учебном заведении. Проанализировано систему современного образования в Украине, обозначены основные плюсы и минусы в формировании методической компетенции будущего учителя иностранного языка. Обозначено эффективность использования информационно-коммуникационных технологий в профессионально-педагогической подготовке будущих учителей иностранных языков. Автором представлены адреса Интернет-сайтов, которые помогают в формировании иностранной компетенции студентов и активизируют их интерес к изучению английского языка.

Ключевые слова: методы обучения, высшее учебное учреждение, профессиональная подготовка, информационные технологии, интерактивные методы в обучении английскому языку.

V.M. Koydan

METHODIC ASPECTS OF FOREIGN LANGUAGE TEACHERS PROFESSIONAL TRAINING IN HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENT

Summary

The theoretical-methodical aspects of training the teacher of foreign languages in higher educational establishment are studied. The system of modern education of Ukraine is analysed, basic advantages and disadvantages in forming the methodical competence of future teacher of foreign language are shown. The efficiency of using the informational-communicational technologies in professional-pedagogical training the future teachers of foreign languages is given. The author describes the Internet sites meant to form English language skills of learners activating and motivating students for learning it.

Key words: teaching methods, higher educational establishments, professional training, informational-communicational technologies and interactive tools in teaching English.

УДК 378.-057.85:373.2.011.3-051

І.М. Новик

ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ПРОЕКТУВАННЯ ПРЕДМЕТНО-ІГРОВИХ СЕРЕДОВИЩ У ДНЗ

Стаття присвячена проблемі підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до проектування предметно-ігрових середовищ. Розкрито основні ідеї провідних науковців про підготовку педагогів до проектування предметно-ігрових середовищ; визначено принципи створення предметно-ігрового середовища у дошкільному навчальному закладі; обґрунтовано роль педагогічної практики у підготовці майбутніх вихователів до проектування предметно-ігрових середовищ та охарактеризовано сучасний стан підготовки майбутніх вихователів у вищому навчальному закладі до проектування предметно-ігрового середовища в ДНЗ.

Ключові слова: середовище, предметно-ігрове середовище, проектування, підготовка вихователів до проектування.

Постановка проблеми. За останні десятиліття в Україні розроблено та видано нормативні та науково-методичні матеріали щодо розвитку дошкільної освіти (Закон України "Про дошкільну освіту" (№2628-III, із змінами від 1 січня 2009 р.); Базовий компонент дошкільної освіти в Україні (1999 р.); Коментар до Базового компоненту дошкільної освіти в Україні (2003 р.); Базова програма розвитку дитини дошкільного віку "Я у Світі" (2008 р.) та методичні аспекти реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку "Я у Світі" (2009 р.); "Про організацію та зміст навчально-виховного процесу в дошкільних навчальних закладах" (Лист МОНУ від 06.06. 2005 року); "Організація освітнього процесу в дошкільних навчальних закладах у 2009-2010 навчальному році" (Лист МОНУ від 10.06.09 №1/9-393); наказ Міністерства освіти та науки від 11.09.2002 №509 про "Типовий перелік обов'язкового обладнання, навчально-наочних посібників та іграшок в дошкільних навчальних закладах" (наказ МОН України від 11.06.2002 р. №509); методичні рекомендації щодо підбору і використання іграшок для дітей раннього віку у дошкільних навчальних закладах (МОН України, від 17.03.2006 р. № 1/9-153); методичні рекомендації щодо підбору і використання іграшок для дітей дошкільного віку у дошкільних навчальних закладах (МОН України, від 18.07.2008 р. № 1/9-470), що забезпечують реалізацію "Концепції дошкільного виховання" (1993 р.) і розкривають загальні стратегічні принципи формування предметного, розвивального та ігрового середовища (принцип активності, дистанції, стабільності – динамічності розвивального середовища, комплектування та гнучкого зонування, емоційності середовища, індивідуальної комфортності та

емоційного благополуччя дитини та дорослого, врахування статевих і вікових відмінностей та ін.). Однак вони не дають повної відповіді на основне питання педагога-практика: яким чином сформувати предметно-ігрове середовище, чим конкретно наповнити навколишній простір дитини дошкільного віку.

Різні освітні програми дають рекомендації щодо предметного оснащення освітнього процесу, однак загалом вони пов'язані із спеціально організованими заняттями. Проте для дітей дошкільного віку не менш важлива, як спільна ігрова діяльність, так і самостійна гра, яка забезпечує всебічний розвиток. Сьогодні педагог має труднощі у підборі розвивального ігрового матеріалу, а це, в свою чергу, пов'язане із непередготовленістю вихователя до проектування предметно-ігрового середовища.

Аналіз досліджень і публікацій. У психолого-педагогічній літературі значна увага приділена вивченню середовищ життєдіяльності дітей дошкільного віку. Вплив предметно-ігрового середовища на розвиток дитини досліджували такі вчені кінця XIX – першої половини XX століття, як Л. Віготський, М. Монтесорі, С. Френе та ін. Творче розвивальне середовище стало об'єктом вивчення М. Басова, О. Залкіна, Д. Узнадзе та ряду сучасних науковців: С. Новоселова, К. Карасьова, Т. Піроженко, Л. Лохвицька, Г. Лаврентьєва, О. Тимченко, О. Вісангірієва, Н. Гринявичене. Вплив соціального середовища на розвиток особистості досліджували такі вчені-класики як, Л. Віготський, Л. Буєва, Л. Леонт'єв, З. Фрейд та сучасні вчені М. Гусєв, Ю. Волков та О. Кононко. Проектування та вплив розвивального середовища на особистість досліджували М. Монтесорі, Л. Віготський, П. Гальперін, В. Давидов, Л. Занков, О. Леонт'єв, Д. Ельконін, В. Сухомлинський, О. Запорожець та сучасні дослідники С. Новоселова, В. Петровський, А. Грашин, Л. Максимова, О. Ярошинська, Н. Лісневська, К. Крутій, Н. Рижова та ін.

У вивченні механізмів впливу середовища на особистість психологи важливу роль відводять "соціальної ситуації розвитку". Л. Віготський розуміє під нею своєрідне, відповідне віку неповторне відношення між дитиною і навколишнім світом. Роль середовища полягає в тому, що воно "... по своєму заломлює і направляє, і будь-яке подразнення, яке діє ззовні на людину, і будь-яку реакцію, що йде від людини зсередини" [2, 320]. Він обґрунтував зв'язок розвитку дитини із впливом навколишнього середовища. Рівень цього впливу залежатиме від того, у яких взаєминах із середовищем знаходиться сама дитина, при цьому необхідно враховувати зміни в самому середовищі і у розвитку дитини. Середовище, вважав Л. Віготський, є джерелом розвитку вищих психічних функцій. Вищі психічні функції виникають спочатку як форма колективної поведінки дитини та взаємодії між людьми (інтерпсихічна) і лише потім стають індивідуальними (інтрапсихічними) функціями самої дитини [3, с. 63].

Ставлення дитини до середовища з віком змінюється; змінюється також роль середовища, його вплив опосередковується переживаннями дитини. Середовище є чинником сенсорного розвитку особистості дитини у різні періоди дошкільного дитинства, осередком проживання дитиною неповторних віх її становлення.

На підставі вивчення наукових джерел, аналізу стану проблеми підготовки майбутніх вихователів до проектування предметно-ігрових середовищ у ДНЗ, з'ясовано, що у вітчизняній педагогіці за часів незалежності держави дана проблема спеціально не досліджувалася. До досягнень науки в означеному напрямі вчені часто звертаються в контексті обґрунтування актуальності обраної нами проблеми та предмета дослідження.

На сучасному етапі розвитку освіти однією із найважливіших умов поліпшення якості освітніх послуг у дошкільних навчальних закладах держава визнає підготовку і професійне вдосконалення педагогічних кадрів. Тому, враховуючи тенденції сьогодення, актуалізується проблема якості підготовки випускників ВНЗ для роботи з дітьми дошкільного віку – перехід до гнучкої динамічної рівневої системи підготовки фахівців. Необхідна не лише теоретична, а й практична підготовка майбутніх вихователів до проектування осередків життєдіяльності дітей, оскільки предметно-ігрове середовище відіграє одну із найважливіших функцій у їх всебічному розвитку та вихованні.

Сьогодні є актуальним питання про те, чи готові майбутні вихователі дошкільних навчальних закладів до проектування предметно-ігрового середовища для дітей дошкільного віку.

У всіх без виключення гуманістичних теоріях та практиках дошкільного виховання минулих часів, як і сьогодні, проблемі створення предметно-ігрового середовища приділялась значна увага. Вагомим у цьому плані є вчення Марії Монтесорі, що базується на принципі природної доцільності розвитку закладених у дитини життєвих сил і творчих здібностей.

Як зазначає В. Ясвін, середовище – це система впливів і умов формування особистості, а також можливостей для її розвитку, які містяться у соціальному і просторово-предметному оточенні [8, 56].

На думку О. Леонт'єва, середовище – це перш за все те, що створено людиною. "Це людська творчість, це культура". Психологічна наука стоїть на позиції розуміння середовища як результату і процесу власного творчого саморозвитку особистості. У нашому розумінні середовище виступає не тільки умовою творчого саморозвитку особистості дитини, а й показником професійної творчості фахівця, оскільки конструювання її вимагає від педагога фантазії і залучення різноманітних способів до його створення [4, 63].

Як зазначено у Базовій програмі розвитку дитини дошкільного віку "Я у Світі", для дітей дошкільного віку гра є не лише "провідним видом діяльності", а й способом творення дитячої неповторності, самозростання. Звідси, ігрове середовище – сукупність ігрових умов, правил, ігрових ситуацій, які сприяють проживанню особливого періоду в житті дитини, розвитку новоутворень (з'являються перші схематичні обриси дитячого світогляду; внутрішні етичні інстанції (зачатки почуття совісті); супідрядність мотивів; довільна поведінка; творча уява; особиста свідомість [1, с. 194], які притаманні даному вікові і тому складають найбільшу вартість для становлення власного "Я". Гра є умовою та сферою діяльності дитини. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку "Я у Світі" орієнтує педагогів дошкільних навчальних закладів на оновлення розвивального середовища відповідно до сфер та ліній розвитку життєдіяльності дошкільників. Насичене та раціонально облаштоване предметно-ігрове середовище є місцем для ігор дітей й водночас стимулом, який спонукає до певних самостійних занять [1, с. 194].

В основу чинних програм ("Я у Світі", "Дитина" та ін.) покладені принципи комплексного підходу та вільного центрування, запропоновані психологом В. Петровським. Вони обумовлюють створення у дошкільному навчальному закладі – як у груповій кімнаті, так і на майданчику – функціональних куточків (центрів, зон), у яких розміщені матеріали для стимулювання розвитку дітей з урахуванням їхніх потреб, інтересів і здібностей. Обладнання має бути розраховане насамперед на практичну діяльність дитини, пов'язану з її побутом, щоб поступово готувати малюка до життя, а також сприяти його фізичному та психічному розвитку [6, с. 238].

Для створення такого середовища вихователям потрібні теоретичні та практичні знання про функціональні можливості ігрового матеріалу, а також вміння формувати ігрові зони групи, розподіляти її на куточки (центри). Важливим фактором є відповідність іграшок віковим, психологічним, гігієнічним вимогам та меті освітньо-виховного процесу. Основною вимогою до проектування є те, що предметно-ігрове середовище має бути динамічним і мобільним, а також забезпечувати свободу дій та вибору дітей. Усе обладнання має систематично поновлюватися, видозмінюватися і легко переміщуватися з одного центру в інший.

О. Лобанова зазначала, що до складу предметно-ігрового середовища входять: велике організуюче ігрове поле; ігрове обладнання; різноманітна ігрова атрибутика, ігрові матеріали. Усі компоненти розвиваючого предметного середовища мають бути пов'язані між собою за змістом, масштабом та художнім вирішенням [5].

Для створення предметно-ігрового середовища необхідно керуватися такими принципами:

- поліфункціональності середовища: предметно-ігрове середовище повинне відкривати безліч можливостей, забезпечуючи реалізацію не лише складових освітнього процесу, а й бути багатфункціональним;

- трансформації середовища – принцип, логічно пов'язаний із поліфункціональністю – це можливість змін, що дозволяють, за ситуацією, виносити на перший план ту чи іншу функцію простору (на відміну від монофункціональних зон, які жорстко закріплюють функції за певним простором);

- варіативності - відповідно до сучасного освітнього процесу проект предметно-ігрових середовищ має конкретизувати його модельні варіанти для різних видів дошкільних навчальних закладів як прототипи для конкретних варіантів середовища, що розробляються уже самими педагогами-практиками [9].

Як стверджує О. Лобанова, предметно-ігрове середовище в сучасних дошкільних закладах має відповідати певним принципам:

- принцип вільного вибору реалізується, як право вибору дитиною теми, сюжету гри, ігрового матеріалу, місця і часу гри;

- принцип універсальності дозволяє дітям і вихователями будувати і змінювати ігрове середовище, трансформуючи його у відповідності до різновиду гри, її змісту та перспектив розвитку;

- принцип системності представлений поєднанням окремих елементів середовища між собою та з іншими предметами, що залишають цілісне ігрове поле [5].

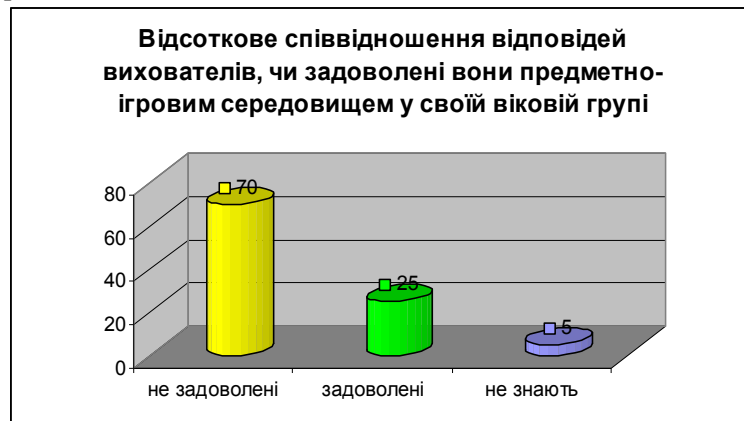
З метою вивчення проблеми підготовки майбутніх вихователів до проектування предметно-ігрового середовища у ДНЗ ми провели соціологічне дослідження методом опитування різних категорій респондентів.

Було з'ясовано, що студенти 4-5-их курсів спеціальності "Дошкільна освіта", вихователі ДНЗ м. Києва пріоритетного значення надають в житті дитини дошкільного віку грі. Хоча не всі респонденти змогли відповісти на питання, у чому полягає сутність предметно-ігрового середовища. Так, студенти 4-5-их курсів (85%) відповіли, що це предмети та іграшки, які оточують дітей. Вихователі ДНЗ (60%) дали визначення, що це спеціально організоване середовище, в якому створені умови, що забезпечують різнобічний розвиток дітей; це система матеріальних об'єктів їхньої діяльності.

Студенти (25%) знають імена вітчизняних науковців, які займалися вивченням питань організації та впливу предметно-ігрового середовища на розвиток дітей дошкільного віку. Вихователі ДНЗ зі стажем роботи більше 15 років (65%) назвали М. Монтессорі, а також видатних психологів – Д. Ельконіна, Л. Виготського, Л. Леонтьєва.

Майже 95% опитуваних відповіли, що основним наповненням предметно-ігрового середовища у ДНЗ є іграшки, які відповідають віку дітей; 70% вихователів, які працюють в ДНЗ, незадоволені станом предметно-ігрового середовища у своїй віковій групі. Оскільки не вистачає коштів на закупівлю усіх необхідних предметів та іграшок, у групах функціонують лише деякі ігрові куточки (центри), які найлегше організувати: це "Кухня", "Перукарня" та різноманітні конструктори. Вихователям, які не довгий час працюють у ДНЗ (більше 3-5 років), доводилось самостійно проектувати (організовувати) предметно-ігрове середовище для дітей дошкільного віку, але не завжди кінцевий результат відповідав їх задуму. Кращих результатів досягали кваліфіковані вихователі зі стажем, що ж стосується молодих вихователів, то вони більше уваги приділяли естетичному вигляду предметно-ігрового середовища.

Сьогодні постала нагальна необхідність використання технології педагогічного проектування, без якої неможливий розвиток варіативної системи дошкільної освіти. Проектування в загальному його розумінні – це науково обґрунтована побудова системи параметрів майбутнього об'єкта чи якісно нового стану існуючого проекту прототипу передбачуваного або можливого об'єкта стану чи процесу. Проектування – особливий тип інтелектуальної діяльності, відмінною особливістю якої є перспективна орієнтація, практично спрямоване дослідження [8].

Під педагогічним проектуванням ми розуміємо обумовлену певною проблемою професійну діяльність педагога, яка охоплює строго впорядковану послідовність дій, що призводять до інновацій у практиці.

Технологія педагогічного проектування передбачає цілеспрямоване створення нових, доцільних форм діяльності спочатку за допомогою випереджаючих уявлень, а потім шляхом реалізації відповідного проекту. При такому підході доводиться не просто описувати те, що вже з'явилося в реальності, а й створювати на основі теоретичного бачення те, чого до здійснення проектної роботи не було.

Навчання педагогічному проектуванню є однією з істотних умов розвитку якісного освітнього простору ДНЗ, а створення педагогами локальних педагогічних проектів – одним із показників продуктивності процесу дошкільної освіти. Аналіз навчальних планів та робочих програм кількох університетів за спеціальністю "Дошкільна освіта" показав, що студенти (ОКР "бакалавр") мають можливість поверхово ознайомитися з організацією предметно-ігрового середовища у ДНЗ, опановуючи такі дисципліни циклу професійно-практичної підготовки, як "Історія педагогіки" та "Педагогіка дошкільна", "Сучасні системи дошкільної освіти", де студенти здійснюють теоретичні дослідження, аналізують педагогічну спадщину минулого та сьогодення, узагальнюють передовий педагогічний досвід, ознайомлюються з організацією предметно-ігрового середовища у різних типах ДНЗ. Студенти ОКР "спеціаліст" вивчають таку дисципліну як "Порівняльна дошкільна педагогіка", де мають змогу ознайомитися з організацією розвивальних середовищ у різних країнах світу. Для ОКР "магістр" викладається дисципліна "Актуальні проблеми дошкільної педагогіки", зміст якої деякою мірою розкриває проектування предметно-ігрового середовища у ДНЗ. Затверджений рекомендований перелік навчальних дисциплін варіативної частини ОПП для ОКР "спеціаліст" та "магістр" у 2011 році, в якому зазначена дисципліна "Проектування освітнього середовища у ДНЗ різних типів", дасть змогу сформувати фахову компетентність майбутніх вихователів сучасного дошкільного навчального закладу із психолого-педагогічного проектування освітнього середовища у ДНЗ різних типів; мотивуватиме у педагогів потребу в інноваційній діяльності.

Одним із шляхів поглиблення знань і умінь студентів спеціальності "Дошкільна освіта" з проектування предметно-ігрового середовища є педагогічна практика. Аналіз програм педагогічних практик для студентів свідчить про наступне: на 2му курсі, одним із змістових модулів психолого-педагогічної практики у ДНЗ (в групах раннього віку) (укладачі: Г. Іванюк, Н. Глухова, Ю. Савченко) є аналіз змісту і структури розвивального середовища груп раннього віку: обладнання, підбір іграшок і дидактичного матеріалу (демонстраційного та роздаткового); з'ясування його відповідності віковим, психічним і гігієнічним вимогам; вивчення особливостей організації природного розвивального

середовища у груповій кімнаті.

Завданням самостійної роботи студента під час практики є вивчення особливостей організації предметно-розвивального середовища у груповій кімнаті дітей раннього віку.

На 3^{му} курсі студенти проходять дві педагогічні практики: 1) навчальна педагогічна практика у дошкільних навчальних закладах (у групах дітей дошкільного віку); 2) літня практика в дошкільних навчальних закладах (у групах дітей дошкільного віку) (укладачі: Г. Іванюк, Н. Глухова, Ю. Савченко). Під час вивчення особливостей освітнього процесу в групах дітей дошкільного віку студенти аналізують зміст і структуру природного розвивального середовища груп дошкільного віку та на території ДНЗ: обладнання, підбір іграшок і дидактичного матеріалу (демонстраційного та роздаткового), його відповідності віковим, психічним і гігієнічним вимогам, обладнання куточка природи, групового майданчика, городу, квітника, саду, екологічної стежки; підбір іграшок для ігор з піском, водою, вітром; обладнання для трудової діяльності та фізичного виховання.

На 4^{му} курсі має місце виробнича педагогічна практика у дошкільних навчальних закладах (у групах дітей дошкільного віку) (укладачі: Г. Іванюк, Н. Глухова, Ю. Савченко), під час проходження якої студенти вивчають зміст і структуру розвивального середовища груп дошкільного віку.

Отже, протягом навчання у ВНЗ студенти мають змогу ознайомитися з теоретичними та практичними засадами проектування предметно-ігрових середовищ у різних вікових групах.

Висновки. Вивчаючи ігрову діяльність дітей у дошкільних навчальних закладах, можна зазначити, що предметно-ігрове середовище організується так, щоб кожна дитина мала можливість займатись справою, яка їй найбільше імponує. Розміщення матеріалу відповідно до певних зон дозволяє дітям об'єднуватися у підгрупи за інтересами. Ігрове середовище не запрограмоване, отже, надає можливість для експериментів, конструювання, театралізованої діяльності. Діти дошкільного віку мають можливість реалізувати свої знання про навколишній світ у різноманітних іграх, самостійно обираючи те, що їм для цього потрібне.

Осмилення змісту досліджень означеної проблематики, їх новизни, теоретичної і практичної значущості дає підставу для визначення актуальності на основі недостатньої теоретичної й методичної розробленості проблеми підготовки майбутніх вихователів до проектування предметно-ігрових середовищ у ДНЗ.

Здійснена розвідка не вичерпує усієї повноти окресленої проблематики і потребує подальших наукових пошуків. Насамперед потребують дослідження критерії, показники та рівні готовності вихователя до проектування предметно-ігрових середовищ, засобів їх формування в освітньому процесі вищого навчального закладу.

Література

1. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку "Я у Світі" /М-во освіти і науки України, Акад.пед.наук України; наук.ред.та упор. О.Л. Кононко. –К.: Світич, 2008. – 430 с.
2. Выготский Л.С. Психология искусства / Предисл. А.Н. Леонтьева// Лев Семёнович Выготский. – М.: Искусство, 1986. – С. 320.
3. Выготский, Л.С. Игра и ее роль в психологическом развитии ребенка /Л.С. Выготский//Вопросы психологии. – 1966. – №6. – С. 62-68.
4. Леонтьев, А. Н. Психологические основы дошкольной игры / А. Н. Леонтьев // Психологическая наука и образование. – М., 1996. – №3.
5. Лобанова Е.А. Дошкольная педагогика [Електронний ресурс]: учебно-методическое пособие / Е. А. Лобанова. – Балашов: Николаев, 2005. – 76с. – Режим доступа до журн.: <http://www.pedlib.ru/Books/1/0481/index.shtml>
6. Петровский, В.А. Построение развивающей среды в дошкольном учреждении /В.А.Петровский, Л.М.Кларина, Л.А.Смывина, Л.П.Стрелкова. – М.: Просвещение, 1993.– С. 238.
7. Ясвин В. А. Образовательная среда: от моделирования к проектированию [текст] – 2-е изд., испр. и доп. / В. А. Ясвин. – М.: Смысл, 2001. – 368 с.
8. Требования к созданию предметной развивающей среды, обеспечивающие реализацию основной общеобразовательной программы дошкольного образования [Електронний ресурс]: Материалы подготовлены Федеральным государственным учреждением Федеральный институт развития образования. – Режим доступа до журн. : <http://doshcolniki.ru/doshkobr/sreda/index.php>

И.М. Новик

ПРОБЛЕМА ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ВОСПИТАТЕЛЕЙ К ПРОЕКТИРОВАНИЮ ПРЕДМЕТНО-ИГРОВОЙ СРЕДЫ В ДОУ

Резюме

Статья посвящена проблеме подготовки будущих воспитателей дошкольных учебных заведений к проектированию предметно-игровой среды; раскрыты основные идеи ведущих учёных о подготовке педагогов к проектированию предметно-игровой среды, определены принципы построения предметно-игровой среды в дошкольном учебном заведении; раскрыта роль педагогической практики в подготовке

будущих воспитателей к проектированию предметно-игровой среды и охарактеризовано современное состояние подготовки будущих воспитателей в высшем учебном заведении к проектированию предметно-игровой среды в ДОУ.

Ключевые слова: среда, предметно-игровая среда, проектирование, подготовка воспитателей к проектированию.

I.M. Novyk

PROBLEMS OF FUTURE EDUCATORS TRAINING TO PROJECTING OBJECT-GAME ENVIRONMENT IN PRE-SCHOOL EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

Summary

The article deals with the future preschool educators training to projecting object-games environmen. The basic ideas of leading educators to prepare teachers to create object-games environments are shown. The principles of object-gaming environment in preschool education are defined. Teaching practice role in training future educators to create object-gaming environment and the present condition of future educators in higher education to design object-gaming environment in preschool educational institutions are investigated.

Key words: environment, object-game environment, planning, training teachers to projecting.

УДК 37.011.33

Н. П. Плахотнюк

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглядаються особливості інноваційної підготовки майбутніх учителів. Інноваційна підготовка трактується як частина загальної професійної підготовки. Обґрунтовані теоретичні підходи та розкриті їх можливості в організації процесу підготовки майбутніх учителів до інноваційної діяльності. У рамках системного, особистісно-орієнтованого, діяльнісного та задачного підходів проаналізовані принципи підготовки студентів до інноваційної педагогічної діяльності: системності, діалектичної єдності системи і середовища, суб'єктності, індивідуалізації навчання, співпраці та співтворчості, орієнтації на самоактуалізацію та саморозвиток студентів, єдності свідомості й діяльності, поетапного оволодіння діяльністю та принцип проблемності.

Ключові слова: інноваційна діяльність, професійна педагогічна підготовка, підготовка майбутніх учителів до інноваційної діяльності.

Постановка проблеми. Сучасна система освіти потребує кваліфікованого спеціаліста, здатного реагувати на відповідні зміни у суспільному житті, бути конкурентоспроможним на ринку праці, аналізувати, систематизувати інформацію. Процес підготовки майбутніх учителів вдосконалюється за допомогою розробки нових технологій організації навчально-виховного процесу, основою яких є сучасні психолого-педагогічні підходи, концепції професійно-педагогічної освіти.

Підготовка майбутніх учителів до інноваційної педагогічної діяльності розглядається багатьма вченими як складова загальної професійної підготовки (І. Богданова, Л. Гавриленко, В. Сластьонін, І. Гавриш, Т. Демиденко, В. Паламарчук, І. Піскарьова, О. Шапран, Л. Шевченко, та ін.). Науковці наголошують на необхідності гармонійного зв'язку інноваційної педагогіки та традиційної освіти, врахування їх взаємозв'язків та взаємодії. На думку Т. Демиденко, у системі сучасної освіти ВНЗ повинна відбуватися паралельна підготовка студентів як суб'єктів педагогічної та інноваційної діяльності [1, с. 90]. Разом з тим аналіз наукових праць виявив різнобічність підходів до вибору наукових підходів при проектуванні цілей, змісту, форм, методів підготовки майбутніх учителів до інноваційної діяльності.

Тому **метою** нашої статті є аналіз наукових підходів та виділення їх потенційних можливостей у підготовці майбутніх учителів до інноваційної діяльності. М. Артюшина ототожнює інноваційну діяльність із поняттям "вища освіта". Дослідниця розуміє професійну підготовку як процес здобуття людиною певної професійної кваліфікації за відповідним напрямом чи спеціалізацією, у результаті чого особистість опановує певну професійну діяльність, стає здатною до її реалізації [2, с. 25].

Професійна педагогічна підготовка розглядається як становлення та розвиток майбутнього вчителя як активного суб'єкта педагогічного впливу. Мета педагогічної освіти полягає у формуванні образу й осягненні змісту професії вчителя як єдності духовного, соціального, професійного. Одним із напрямків удосконалення професійної підготовки майбутнього вчителя є впровадження нових технологій, методів, засобів тощо, спрямованих на формування особистості студента як активного здобувача знань, який творчо включається у процес навчання [3].

Підготовка до інноваційної діяльності – це процес цілеспрямованої взаємодії усіх її учасників, результатом якого є готовність до виконання необхідних дій. Цей процес реалізується у змісті, формах та